

Kyrönjoen reittiselostus

1. Kauhajoen latva ja Katikan kanjoni

Tätä ensimmäisen luvun kuvaamaa jokiosuutta ei ole arvioitu keväällä 2003, vaan se on jätetty pois koska se on aikaisemmin keväällä 1990 samojen selvitysmiesten toimesta katsottu melonnallisesti vähämerkitykselliseksi. Seuraavassa teksti kevään 1990 työn jäljiltä.

Kyrönjoen vesistön Kauhajoen lähdehaara alkaa **Kauhajärvestä Kauhajoen** kunnasta. Järven korkeus merenpinnasta on 144 m ja matkaa merelle n. 204 km. Aluksi Kauhajoki on mitätön puro ja sen rannat ovat pusikkoiset. Kauhajärveltä Kauhajoelle menevä maantie ylittää Kauhajoen noin 1 km Kauhajärveltä pohjoiseen. Tulvavedellä joki saattaa maantieltä katsottuna näyttää pohjoiseen mentäessä melontakelpoiselta, mutta joen virratessa pellolta metsään on uoma kaikilla vedenkorkeuksilla pusikkoinen, tukkoinen ja erittäin mutkikas. Mutkat ovat niin jyrkkiä, että kanadalaiskanootti ei mahdu niissä kääntymään. Maisemallisesti tämä metsätaival **Kolmentuulenlakin, Katikankanjonin ja Ruissunharjun** seuduilla on kuitenkin erittäin mielenkiintoista, mutta melonnan kannalta lähes mahdotonta. Retkeilijän onkin parempi tutustua tähän joen osuuteen patikoiden tai hiittäen. Tällä osuudella joessa on kaksi mainittavaa koskea, **Jokelankoski** ja **Pitkäkoski**. Jokelankoskessa on pudotuskorkeutta reilut 5 m muutaman sadan metrin matkalla. Syvässä hiekkakankaaseen syöpyneessä kanjonissa ennen Kolmentuulenlakkia solisee Pitkäkoski. Siinä on pudotuskorkeutta yli 10 m muutaman sadan metrin matkalla. Kosket ovat huipputulvalla lyhyillä polyeteenikajakeilla laskukelpoisia.

2. 'Keskieuropalainen' Hyypänjoen laakso - Kauhajoen keskustaajama

Edelleen tämäkin selostus Hyypänmäen soranottoalueelle saakka perustuu vain vuoden 1990 selvitystyöhön, jossa reitti todettiin muuten riittäväksi tulvakauden melontaan, mutta joen rantapusikoiden haittaavan melontaa siinä määrässä, että varsinaisesta melontajoesta ei voi puhua.

Varsinainen melontakelpoinen jokiosuus alkaa Kirveskylästä (osuus **Kirveskylä-Hautalankylän maantiesilta n. 10 km**, matkaa merelle vajaat 200 km), missä Katikanluoma yhtyy idästä Kauhajokeen. Tästä eteenpäin suvantojoki on jo keskimäärin n. 3 m leveä ja siinä on syvyyttä

riittävästi melontaan. **Uoma on kuitenkin nykyisellään niin täynnä kasvavaa puustoa, että monissa paikoissa on ainakin inkkarikanootteja siirrettävä eteenpäin maata pitkin. Joessa on ennen Hautalankylää kymmeniä paikkoja, joissa kaatuneiden puiden ylitykset ja alitukset ovat kaikilla vedenkorkeuksilla varsin hankalia.** Osuus on melko pitkään melontakelpoinen, useita viikkoja sekä keväällä että syksyllä. Joki on hidasta meloa, koska se on erittäin mutkikas. Yhdistämällä jokimelonnän Kirveskylästä Kauhajoen suuntaan patikkaretkeen Kolmentuulenlakin seutuville muodostuu omaleimainen retkikokonaisuus. Puuston lievää raivausta tarvitaan retkeilyn edellytysten parantamiseksi. **Tähän saakka joki on peruskartan lehdellä 123408.**

Edelleen jokiosuus (n. 8-9 km) **Hautalankylä / Juonikylä** maantien sillalta (kulkee jokilaakson poikki) Hyypänmäen soranottoalueelle on nykyisessä kunnossaan **toivottoman pusikkoista melontaan.** Tällä osuudella olisi sopiva taukopaikka jokivarressa Yli-Könnön talosta kaakkoon oleva huomattava rantakallio. Toisin paikoin pehmeästä hiesuisesta maalajista johtuen joki on tällä osuudella edelleen varsin kapea melottavaksi. **Hyypänmäen eteläpäässä** parin pikkupuron laskiessa lännestä Kauhajokeen on pääuomassa **mitätön I luokan koski.** **Jokiosuus on peruskartan lehdillä 123409 ja 123408.**

Vuoden 2003 maastaselvitystyö alkaa tästä

Osuus Hyypänmäen soranottoalueelta Ratuskylään Rinta-Ratuksen talon paikkeille (n. 5 km), missä joen itäpuolella kulkeva Kauhajoki - Honkajoki maantie tulee joen mutkassa lähelle rantaa, on nykyisessä kunnossa monille melojille liian pusikkoista. Nykyisellään jokiosuus sopii luontohavainnoista kiinnostuneille pusikkoa pelkäämättömille. Kaatuneiden puiden takia maalle on noustava muutaman kerran. Sopivinta kalustoa ovat muoviset yleiskoskikajakit. **Jokiosuus on peruskartan lehdellä 123409.**

Tästä eteenpäin joki on nykyisessäkin kunnossa melontakelpoista. **Kaikkiaan nykyisessä kunnossa melontakelvotonta tai heikosti melottavissa olevaa osuutta Kauhajärveltä Rinta-Ratuksen talon luo kertyy reilut 30 km.** Siitä vajaat 30 km muuttuisi korkean veden aikana melontakelpoiseksi, jos puustoa varovaisesti poistettaisiin joen äyräiltä.

Osuus Rinta-Ratuksen talon luota joen mutkasta Koskenkylään Sahakosken padolle (n 11 km) on ensimmäinen joen nykyisessäkin tilassa viehättävä

retkimelontakohde. Tosin tästäkin osuudesta vielä ensimmäiset kilometrit Honkajoen maantiesillalle saakka ovat varsin kapeaa ja osin pusikkoista reittiä. Tämä osuus on peruskartan lehdillä 124307 ja 123409.

Tällä melontaosuudella joen rannat ovat paikoitellen hiekkaisia ja tulvan laskettua sisäkaarteiden pienet rantahietiköt tarjoavat pienelle retkikunnalle sopivan kokoisia taukopaikkoja. Näitä hietikoita on Kauhajokeen **idästä laskevan Talasluoman puronsuun ja Hämes-Havusen perinnetilan välillä**. Jokiosuus Honkajoen tien sillalta Sahakosken padolle on rauhallista kulttuurimaisemaa. Paikoin jokivarsia koristavat siistit pihamiljööit ja verrattuna 13 vuotta sitten tehtyyn kartoitukseen ne ovat selvästi lisääntymässä. Tällä osuudella joessa riittää varmasti vettä varsin hyvin myös matalan veden aikana Sahakosken padon patovaikutuksen vuoksi. Hämes-Havusen paikkeilta joki on jo mukavan leveä melottavaksi. Alkuosuudella Rinta-Ratuksen talon ja Talasluoman puron välillä on vielä pari niin pusikkoista kohta, että ne on paras kiertää maata pitkin. Osuuden päätepiste **Sahakosken pato tulee aika yllättäen, joten sitä on varottava.**

Seuraava melontaosuus (n 12 km) Koskenkylästä Sahakosken padolta Aronkylään kantatie 67- sillalle muodostaa idyllisen kulttuurimelontakohteen. Jokiosuus on peruskartan lehdellä 124307.

Toimiva lähtöpaikka on **Sahakosken patoalue**, joka on välittömästi Koskenkylästä Heikkilän kylään menevän tien pohjoispuolella. Sahakoskelta on 163,7 km merelle. **Kosken niskalla on 2 m korkea jyrkästi luiskennettu betonipato**. Padon alla on siisti pohja. **Maaohitus on parempi tehdä itäpuolelta (oikealta puolelta)**. Sopivalla tulvavedenkorkeudella taiturimainen meloja voi ehkä hypätä lyhyellä vuoristokoskikajakilla padon yli. **Pudotuskorkeutta padossa ja koskessa on reilun 200 m matkalla 5 m**. Padon **alapuoliset kosket ovat I luokkaa**, matalalla vedellä kivisiä, tulvalla mukavia laskettavia. Viimeisenä lasketaan vedenpintaa nostava keinotekoinen kivinen noin **0,5 m korkea köngäs**. Kovalla tulvalla se voi aiheuttaa stopparin.

Koskenkylän - Pukkilankylän (n 2,5 km) välinen jokiosuus virtaa puiden siimeksessä ja luo idyllisen hämyisen tunnelman. Vähitellen saavutaan Kauhajoen kirkonkylän taajamaan. Rannat ovat miellyttävän siistejä. Kauhajoen kirkon kohdalle rantaan voisi suositella rakennettavaksi rantautumispaikan (laituri). Nykyisellään sopiva taukopaikka on **Knuutilankosken** tekokosken itärannalle rakennettu tyylikäs kiviportaikko. Kosken niskalle tullaan yllättäen ja siksi on tulvalla oltava varovainen ja kuulosteltava ajoissa Kosken kohinaa. **Maaohitus on parempi suorittaa itärantaa (oikea ranta) pitkin**. Varsinkin matalalla vedellä melontakalusto kannattaa raahata padon alapuolella olevan maantiesillan alapuolelle. Knuutilan koskelta on 157,8 km merelle.

Tekokosken pudotuskorkeus on **1,5 m, pituus 20 m**, se on jyrkkä ja nopea. **Koskiluokka II- III-**

Selkeätä, edes kajakin levyistä uomaa ei ole muutoin kuin sellaisella tulvalla, että kivien kannalta on samantekevää, mistä laskee. Nykyisellään sen laskemiseen sopivat vain lyhyet vuoriostokoskikajakit.

Kauhajoen Kasinon kohdalle pari kilometriä Knuuttilan koskelta eteenpäin on rakennettu kaikin puolin **onnistunut tekokoski pudotuskorkeus noin metri, pituus n. 20 m, koskiluokka II**, joka nostaa vedenpintaa Knuuttilan koskelta saakka ja parantaa melontaedellytyksiä. Idyllinen kulttuurimaisema jatkuu lähelle Aronkylän kantatie 67- sillaa Kauhajoen ja Kainastonjoen yhtymäkohtaan. Tästä eteenpäin joki muuttaa luonnettaan olennaisesti: Kauhajoen melontakelpoista osuutta luonnehtii rauhallinen, välillä kulttuurinen, välillä jopa luonnonmaiseman idylli. Joki virtaa Suomen oloissa epätavallisen 'keskieurooppalaisessa' laaksossa. Kainastonjoen yhtymäkohdasta alkaa Kyrönjoki, leveä, rakennettu kymi. Kuitenkin myös se omalla tavallaan pystyy tarjoamaan melojalle elämyksiä.

3. Kyrönjoen alkutaival: koskia, patoja, säännöstelyrakenteita, vaihtelevaa suvantoa, kulttuurimaisemaa; Kurikan ja Ilmajoen keskustaajamat

Seuraava melontaosuus n. 13 km Aronkylän kantatie 67- sillalta Lohiluomaan Poikakosken padolle on vaihteleva suvanto- ja koskitaival. **Reitin alkuosasta on reilut pari kilometriä peruskartan lehdellä 124307 ja loput lehdellä 124308.**

Reittiosuudella on aluksi **vajaat 3 km suvantoa** ennen kuin saavutaan **Harjakosken padolle** (matkaa merelle 148,6 km). Edessä on vanha n. **metrin korkuinen betonipato, jossa on 3 aukkoa**. Aukoista **läntisin (vasen) on laskun kannalta siistein**. Sopivalla veden korkeudella voi laskea mistä aukosta vain. Padon alapuolella on luonnon pohja. Pajupuskat voivat haitata laskemista jollakin veden korkeudella.

Parisataa metriä padolta eteenpäin Kyrönjokeen **yhtyy idästä Ikkelänjoki**, joka on tulvalla melontakelpoinen. Jokien yhtymäkohdan jälkeen Kyrönjoessa on **kivinen nivaosuus**, josta reitti kuitenkin löytyy helposti. Tästä eteenpäin reittiä leimaavat kauniit asutetut rannat. Noin 1 km Ikkelänjoen suusta eteenpäin joen itärannalla on peltojen väliin jäänyt pieni rantapusikko, jota voi käyttää taukopaikkana. Ennen Kohlunkoskea joessa on vielä pari kivistä virtapaikkaa, joissa on selvät laskureitit.

Kohlunkoskessa (merelle 145,6 km) on **pudotuskorkeutta 100 m matkalla 0,5 m**. Koski on luokitukseltaan **hädin tuskin I**. Laskureitit ovat selvästi nähtävissä, mutta vähällä vedellä

kivisessä koskessa saattaa kalusto juuttua kiinni ja sitä joutuu uittamaan. Matka jatkuu kulttuurimaisemana **reilut 2 km** ennen kuin saavutaan **Harjakoskelle** (143,4 km merelle). Siinä on pudotusta 200 m matkalla 1,5 m. **Koskiluokka on tyypillisesti I**, ehkä sopivalla tulvalla voi tästä hieman kiristyäkin. Kosken **puolivälissä on loiva 0,5 m** korkuinen **kivipato**, johon vähällä vedellä voi melontakalusto juuttua kiinni.

Harjakosken jälkeen joki virtaa kulttuurimaisemassa suvantoisena. Rannoilla on muutamia kohtia, joita voi käyttää tilapäisinä rantautumispaikkoina. **Vajaan neljän kilometrin** melonnan jälkeen saavutaan **Punttukoskelle** (merelle 139,8 km). Kosken niskalla on pitkä reilun **0,5 m** korkea **loiva kivipato**, jossa ei ole selviä virtakiekkkeitä – kivikosketuksien välttäminen vaatii melkoisen virtaaman. Sopivalla tulvavedellä padon yli laskeminen on helpohkoa. Vähällä vedellä pato on **helppo ohittaa länsirannalta (vasen ranta)**, tosin silloin joudutaan kulkemaan pihalueella, johon on syytä kysyä lupa. Padon alapuolella **koski jatkuu kivisenä (luokka I)**. Yhteensä Punttukoskessa on **pudotuskorkeutta 300 m matkalla 2 m**.

Vajaan kilometrin suvantomelonnan jälkeen saavutaan **Truttulankoskelle** (merelle 139,1 km). Koskessa on pudotuskorkeutta **200 m matkalla 1 m, luokaltaan se on I**. Koski on vähällä vedellä kivinen, mutta laskureitti on selvästi nähtävissä. Koskessa on **yksi jyrkempi kohta**. Varsinaisen kosken jälkeen joki jatkuu vielä nivaisena muutaman sata metriä.

Puolisen kilometriä Truttulankosken nivojen jälkeen **alitetaan Lohiluoman maantiesilta**. Sillalta alkavalla n. 20 km melontataipaleella ohitetaan Kyrönjoen massiivisimmat säännöstelypadot ja allasrakenteet, kosket ja Kurikan kirkonkylä. Se tarjoaa sopivalla vedellä melojalle näytteitä sekä kuohuvista koskista että nykyajan insinööritaidosta kuin myös Jalasjoen kanjonista ja Pohjanmaan peltomaisemista. **Reittiosuus näkyy peruskartan lehdillä 124308 (ensimmäiset 2 km), 124309, 124312 ja 124410 (viimeiset 2 km)**.

Heti sillan jälkeen edessä on **Poikakosken niskan betonipato** (merelle 137,6 km), jonka **loivan s:n muotoinen luiska** on tehty louhituista kivistä. Luiskan alla vielä **0,5 m suoraa putousta**. Keskellä patoa on kaksi suljettua aukkoa, joiden yläreuna on jonkin verran muuta patoa alempana. Vedenkorkeudesta ja kalustosta riippuen **taitavat melojat** voivat laskea joko suoraan padon yli tai siistimmän luukun yli. **Ennen laskemista pato on kuitenkin tarkastettava**. **Sopivalla tulvalla** sen alle voi muodostua **vaarallinen stoppari (= pystypyörre)**. Vähäisellä vedellä luukun yli laskettaessa jysähtää kanootin/kajakin keula padon alla voimalla rosoiseen pohjaan, ja jonkinasteiset kalustovauriot ovat todennäköisiä. Ainakin tulvan laskettua padon maaohitus onnistuu parhaiten länsirannalta. Poikakoskea seuraavat **lähes välittömästi Kapuutinkoski ja Lohikoski**. Ne ovat vähällä vedellä **kivisiä I luokan koskia**, veden riittäessä mukavia laskettavia. Poikakoskessa ja sen alapuolisissa koskissa on **pudotuskorkeutta 800 m**

matkalla 4,3 m. Kapuutinkosken ja Lohikosken välissä on rantautumispaikaksi kelpaava saari, samoin muutama sata metriä Lohikosken alapuolella.

Reilun kilometrin melonnan jälkeen saavutaan joen ylittävälle **matalalle sillalle**, joka on **ylitettävä kantamalla** tai ohitettava maata pitkin. **Parin kilometrin** suvantomelonnan jälkeen saavutaan **Kakkurinkoskelle** (merelle 134,1 km). Kosken niskalla on pitkä päältä katsoen loivan s:n muotoinen **betonipato**, jonka keskellä on pystylankutuksella tukitut, ilmeisesti lähes aina kiinni olevat 2 luukkua, etelärannalla on luonnon kieleke, pohjoisrannalla ovat saha ja mylly. **Padon korkeus on n.1 m. Vähällä vedellä pato on ohitettava maitse myllyn puolelta.** Sopivalla tulvakorkeudella **ennakotarkistuksen jälkeen voivat taitavat melojat laskea** padon harkintansa mukaan. Yhteensä Kakkurinkoskessa on pudotuskorkeutta **300- 400 m matkalla 2,5 - 3,5 m** riippuen Harjakosken padon vaikutuksesta veden korkeuteen. Padon jälkeinen koskiosuus on **vähällä vedellä erittäin kivikkoinen**, muulloin mukavaa **I luokan** laskettelua. Noin kilometrin melonnan jälkeen joen pohjoisrannalla levittäytyy rehevä lehtomainen metsäsaareke. Se on hyvä rantautumispaikka.

Vähitellen saavutaan **Miedon myllypadolle** (merelle 131,6 km). Vanha pato jää Harjakosken säännöstelypadon vaikutuksen vuoksi veden alle. Harjakosken säännöstelykorkeusvara 2,5 m, jos ollaan säännöstelyn alarajalla, niin pato on näkyvissä 1,4 m. Vanhan padon seutuvilla maantie kulkee joen yli. Sillan alituksen jälkeen edessä levittäytyy Harjakosken säännöstelypadon vaikutuksesta syntynyt kilometrin mittainen Mäntylänlammi. Sillan pielessä länsirannalla Mäntylänlampeen pistää pieni niemeke, joka on oivallinen taukopaikka.

Kilometrin melonnan jälkeen saavutaan **Harjakoskelle** (mereltä 130,6 km). Kosken niskalla on nykyaikainen, alakautta aukeavalla teräsluukulla varustettu betonipato, jossa on kupera luiska, ja sen alla hidastusallas. Padon **korkeus on ainakin 10 metriä** ja sitä on **mahdoton laskea**, ohitus sujuu parhaiten **maitse itäpuolelta (oikea ranta)**. Pato on tyypillisesti auki vain kovimmalla kevättulvalla ja uoma padon alapuolella tavallisesti kuiva. Silloin kaikki vesi juoksetetaan **Pitkämön altaan kautta** ja melontaakin on syytä jatkaa sitä kautta. Kaikkiaan Harjakosken padossa ja sen alapuolelle ehkä sopivalla vesimäärällä muodostuvissa koskissa on **pudotuskorkeutta 14,5 -17 m** riippuen padon yläpuolisen altaan vedenkorkeudesta. Kun Harjakosken patoluukku on auki, **kannattanee ainakin taitavien koskimelojien jatkaa Kyrönjoen alkuperäistä uoma noudattaen. Harjakosken patoon on suhtauduttava varoen. Rantautuminen on syytä suorittaa riittävän kauas padosta** ja tilannetta on käytävä etukäteen jalkaisin katsomassa ja sitten päätettävä, minne saakka voi meloa ja mistä melontakaluston voi turvallisesti kantaa padon alapuolelle tai siirtyä Pitkämön altaan täyttökanaavaan. **Padon alapuolella on hidastusallas ja sen aiheuttamaan takaisinimuun joutuminen veden**

pudotessa padolta merkitsee lähes varmaa kuolemaa, joten melontaa on padon alta jatkettava turvallisen kaukaa.

Ennen melonnan aloittamista Harjakosken padolta eteenpäin vanhaa uomaa pitkin, on se tarkastettava erityisesti siksi, että kosket ovat pääosan vuotta kuivana ja siksi niissä kasvaa pajukkoa ja kaikenlaisten tulvan tuomien keinotekoisien esteiden mahdollisuus on paljon suurempi kuin normaalisti virtaavissa koskissa. Padon alta Kyrönjoen alkuperäinen uoma jatkuu puolen kilometrin koskitaipaleena Lusanlammelle. Sitten seuraa noin puolen kilometrin rauhallinen melontaosuus, aluksi lammen ylitys ja sitten mutkainen suvanto ennen kuin saavutaan **varottavalle Jyllinkosken padolle.**

Jyllinkosken niskalla (merelle 128,2 km) on **2-5 m korkea jyrkkä betonipato**, jossa on ilmeisesti aina kiinni oleva pystylankutettu patoluukku länsirannan puolella. **Itärannalla on padon maaohitukseen sopiva polkutie (oikea ranta).** Padon alta jatkuva **koski (II-III luokka)** lienee sopivalla vesimäärällä **taitavan koskimelojan toiveuni.** Kosken rannat ovat monimuotoisia silokallioita ja kosken pohja luonnontilaista pyöreää, myös suurta (halkaisija yli 1 m), kiveä. Kaikkiaan **Jyllinkoskessa on pudotuskorkeutta 450 m matkalla 13 m.** Vajaan puolen kilometrin mittainen luonnonkoskiosuus päättyy moniuomaisena ja pajukkoisena suvantoon. **Koska juoksutuksia tätä kautta on vain lyhyen aikaa vuodesta, niin lähellä suvantoa ravinnerikkaassa maaperässä pajut kasvavat hyvin ja muodostavat koskimelojille vuosi vuodelta suuremman vaaran.** Pajupensaat, joiden läpi tulvavesi virtaa, muodostavat piilevän vaaran. Virta painaa pajuihin törmäävän kanootin/kajakin/uimasillaan olevan melojan niin voimakkaasti niitä vasten, että irti pääseminen voi olla mahdotonta; jos melojan pää sattuu olemaan veden alla niin on kyse sekunneista...

Kosken jälkeen Kyrönjoen uoma jatkuu **noin kilometrin suvantona** ennen kun siihen yhtyy **idästä Jalasjoki.**

Jos Harjakosken pato on kiinni, niin se ja sitä seuraava melontaosuus Jalasjoen suuhun saakka on **kierrettävä Pitkämön altaan ja Jalasjoen kautta.** Aivan Harjakosken padon läheltä Mäntylammen itärannalta alkaa **Pitkämön altaaseen vievä täyttökanava.** Noin **2 km** kanavamelonnan jälkeen saavutaan Pitkämön altaalle. Keinotekoiset rakenteet yllättävät melojan useimmiten. Pitkämön voimalaitoksen juoksutuksen ollessa sopiva virtausnopeus kanavassa on melkoinen siihen nähden, mitä odottaisi suhteessa kanavan kokoon – aika mielenkiintoinen melontanyanssi. Maantiesillat ovat matalia – **huipputulvalla kannattaa varautua ennakkoon tilanteeseen, jossa sillan alituskorkeus ei ehkä riitäkään.**

Pohjoisessa vajaan kilomerin päässä näkyy punatiilinen voimalaitosrakennus. **Rantautuminen on hyvä suorittaa voimalaitosrakennuksen itäpuolelle.** Sieltä alkaa lyhin ja helpoin n. **400 m** alamäkiavoittainen **kantotaival Jalasjoelle.** (*Pitkämön altaalla on laitur*) Pitkämön altaan länsirannalla on helposti tunnistettava keinotekoinen hiekkaranta, joka sopii hyvin taukopaikaksi. Kantotaival alkaa voimalaitoksen vierestä itäpuolelta. Aluksi vähän matkaa kohti Pitkämön leirintäaluetta ja sitten kuntorataa oikealle alas. Kuntorataa laskeudutaan tunnelivoimalan kallioon louhitulle poistoaukolle ja jatketaan niin pitkälle maata pitkin kunnes toinen kuntoradan haara **(silta) ylittää Jalasjoen.** Vasta sen **jälkeen on joessa sopivia lähtöpaikkoja.** Kantomatka kokonaisuudessaan on sorapohjaista tietä, joten kaluston vetäminen ei tule kysymykseen. Kevyttä kalustoa voi tietysti helposti kantaa tällaisen matkan, mutta helpoimmin taival sujuu, jos retkiryhmällä on mukanaan kaluston kuljettamiseen soveltuvat kärryt.

Jalasjoessa melontareitti jatkuu mahtavassa mutkittelevassa suvantokanjonissa **noin 3 km** matkan ennen kuin **yhtyy Kyrönjoen uomaan.** Kanjoni on suurimmalta osalta metsäinen ja rehevä. Sieltä löytyy muutamia sopivia rantautumispaikkoja.

Jalasjoessa melotaan **noin kilometri** ennen **kuin kantatie 67- silta** ylittää kanjonissa virtaavan joen. Sillalta noin kilometri eteenpäin on joen äyräillä mahtavia, yli kymmenmetrisiä rинnesortumia ja törmäpääskyjen pesimäyhdyskunta. Tästä noin puolen kilometrin kiemurtelun jälkeen Jalasjoki yhtyy Kyrönjoen uomaan. Noin kilometri eteenpäin on joessa Saveenlahden kohdalla aivan Kurikan kirkonkylän tuntumassa sopivat rannat rantautumispaikan rakentamiseen. Maantiesillan jälkeen Kurikan kirkko ja hautausmaa näkyvät joelle. Seuraavaksi ohitetaan idänpuoleisella rantatörmällä oleva hotelli Pitkä Jussi. (*Pitkän Jussin rannassa on laitur, johon voi rantautua*) Sopiva rantautumispaikka on reilut sata metriä hotellista ylävirran puolella.

Kurikan keskustaajaman ohitettuaan joki levenee ja rantamaisemat ovat viljelysmaita. Suvantojoessa on siellä täällä luonnollisia rantautumispaikkoja, mutta monin paikoin joen rantatörmät ovat jyrkät. Kurikan **keskustasta sillan alta** tämän tyyppistä melontataivalta on vielä **reilut 5 km** tämän melontaetapin päätepisteeseen valtatie no 3 sillalle. **Sillan seutu ei ole kovin hyvä rantautumiseen (pehmeät jokirannat ja pusikkoa), mutta kohtuullinen rantautumispaikka löytyy esimerkiksi länsirannalta heti sillan jälkeen.** (*Jonkin matkaa sillan jälkeen joen vasemmalla puolella laitur, grillikatos, kuivakäymälä ja veneenlaskupaikka rakennetaan 2004 kesällä*) Autojen paikoitus (kanoottien lastaus/purkaminen) on sillan seudulla ongelmallista, koska autoa ei saa pois Valtatie 3:lta.

Seuraava noin 16 km melontaosuus valtatie 3 sillalta Koskenkorvan

teollisuustaaajaman ja Ilmajoen kirkonkylän läpi Herkooliin näkyy peruskartan lehdillä 124410, 222201 ja 222202. Se tarjoaa melojalle pääasiassa nopeammin tai hitaammin virtaavaa suvantovirtaa vaihtelevissa kulttuurimaisemissa. Väliin mahtuu sentään **Koskenkorvan Oksalammin pato** ja sen alapuoleinen koski.

Aluksi melotaan lähes suoraa ja leveää suvantojokea **vajaat 3 km** neutraalissa peltomaisemassa. Koskenkorvan taajamaa lähestyttäessä joen rannat komistuvat. Vanhat metsiköt antavat virralle kehykset.

Heti rautatie- ja maantiesillan alituksen jälkeen on edessä Koskenkorvan Oksalammin pato (Pukarankoski), josta on merelle 116,5 km . Kosken niskalla on luiskattu **2 m korkea betonipato**. Alla aluksi betonia ja sitten halkaisijaltaan 0,5m tai pienempää pyöreähköä kiveä. Keskellä on ilmeisesti aina kiinni pidettäviä neulapatoluukkuja. Pato on ilmeisesti **kierrettävä maitse kaikilla veden korkeuksilla**, joilla patokorkeus on olemassa. Molemmilla rannoilla on ohitusta haittaavia rakenteita. Tulvan laskettua (vain vähän vettä valuu padon yli) **ohitus sujuu paremmin länsirannan myllyn puolelta (vasen ranta)**. Silloin voidaan rantautua aivan myllyn viereen ja melontakalustoa joudutaan siirtämään vain vähän matkaa myllyn alakanavaan. Toisaalta **itärannalla on ohitusta helpottava tie**. **Tulvalla** patoalue on varmasti **hankalampi ja vaarallisempi**. Turvallisuussyistä joudutaan **rantautumaan kauemmaksi** padosta ja alavirran puolella kalustoa jälleen veteen siirrettäessä on **varottava padon aiheuttaman stopparin takaisinimua**. **Padon jälkeen** on edessä parisataa metriä sorapohjaista nivaa, **jopa I luokan koskea**. Patoalueen rantametsiköt ovat tenhoavia. Pudotuskorkeutta padossa ja sen alapuolisessa koskessa on **200 m matkalla yhteensä 3,1 m**.

Vajaan kilometrin melonnan jälkeen Koskenkorvan metsäiset rannat vaihtuvat jälleen peltomaisemiin. Joessa on useita taukopaikaksi sopivia pikku saaria. *(Västilän rannassa joen vasemmalla puolella laituri, grillikatos ja kuivakäymälä rakennetaan kesällä 2004)* Oksalammin padolta noin 2,5 km melonnan jälkeen alitetaan kaunis riippusilta. Sen jälkeen on edessä n. 5 km taival suvantoista peltomaisemajokea ennen Ilmajoen kirkonkylän taajama-alueita. *(Maatalousoppilaitoksen rannassa vasemmalla puolella laituri ja Luoma-Peuralan koulun kohdalla oikealla rannalla laituri ja grillikatos, sekä opastetaulu)* Kirkko näkyy länsipuolella vasemmalla rannalla. Sen vieressä on museo ja Jaakko Ilkan kenttä ja muistomerkki. Rannassa hyvä rantautumispaikka. Aivan kirkon kohdalla on myös katselemisen arvoinen vanha silta.

(Palontien sillan jälkeen vasemmalla Herralan rannassa veneluiska, laituri, grillikatos ja rantasauna. Rakennetaan kesällä 2004)

kartoitus keväällä 2003 päättyi tähän (jätettiin Seinäjoen seudun tulvatasanko Malkakoskelle saakka väliin)

Keskustan asutus jatkuu **kirkon luota** nauhamaisena joen molemmilla puolilla **n. 3 km** matkan melontaosuuden päätepisteeseen **Herkoolin** entisen kartanon komealle (*Ennen Nikkolan siltaa joen oikealla rannalla laitur*) riippusillalle. Tällä suvanto-osuudella on pohjapatoalue, joka voi vähällä vedellä hidastaa matkantekoa. Herkoolin kartano, joka on toiminut myös kouluna, on katsomisen arvoinen rakennus. Se on aivan riippusillan kohdalla joen länsirannalla. Nykyisellään liejuinen ranta on vesiltä nousun ja vesille laskun kannalta varsinkin harrastelijamelojien kannalta lähes toivoton.

4. Kyrönjoen keskijuoksu - Seinäjoen seudun tulvatasanko

Seuraava n. 16 km taival Herkoolista Munakan maantiesillalle on suurimmalta osalta Kyrönjoen päätulva-alueen penkereiden välissä virtaavaa rakennettua suvantojokea. **Se näkyy peruskartan lehdillä 222202, 222205 ja 222206.**

Aluksi virtaus jouduttaa matkaa, mutta pian joki hidastuu rauhalliseksi suvannoksi. Maisemiltaan koko osuus on viljelyaluetta. Pellot ulottuvat joen äyräille. Rannoilla on vain harvoja taloja. (*Alajoen kohdalla, missä joki tekee mutkan, on molemmilla rannoilla laitur. Rakennetaan 2004.*) Ensimmäiset **9 kilometriä** joki on polveilevaa, mutta kulkee Seinäjoen suun (pumppausasema) kahta puolta useiden kilometrien matkan tulvapenkereiden välissä varsin suoraan kohti koillista lähelle Vaasan radan **siltaa**. (*Munakassa on vasemmalla rannalla pumppaamon kohdalla laitur ja nuotiopaikka, venepaikka ja ilmoitustaulu. Rakennetaan 2004*) Rautatiesillan seutu muodostaa tällä osuudella piristävän yksityiskohdan. Sen jälkeen on vielä edessä **vajaat 2 km** neutraalia viljelymaisemaa. Kokonaisuutena tämäkin osuus on kuitenkin täysin melottavissa, vaikka ei tarjoakaan retkeilijälle juuri mitään erikoista. Rantamaisemat ovat rakentamisen jäljiltä pitkät matkat varsin yksitoikkoisia, mutta aika parantaa tilannetta, sillä rantapusikot kasvavat koko ajan suuremmiksi ja peittävät tulvapenkereitä näkyvistä.

Jokiosuus Munakan maantiesillalta (kantatie 18 Seinäjoki-Vaasa) Malkakosken tekokoskelle (peruskartan lehdellä 222206 ja 231104) on noin 11 km suvantotaival. Jokiosuudelle on tyypillistä tulvasuojelurakenteet, ja siksi joen rantapusikot ovat yksitoikkoisia. Tätä jokiosuutta voidaan maisemallisesti pitää Kyrönjoen huonoimpiin melontaetappeihin kuuluvana. Silti se on täysin melontakelpoista. Jokiosuudella ei vain ole

mitään erikoista nähtävää ja koettavaa: ei koskia, ei erityisen kauniita rantamaisemia eikä linnustoa. Yksi piristävä poikkeus tälle etapille kuitenkin sijoittuu. **Alusta noin kilometrin melonnan jälkeen joen kaakkoisrannalta siihen purkautuvat kanavoidun Seinäjoen vedet sopivalla vedenkorkeudella pirteänä könkäänä. Könkään (koskiluokka II sopivalla Kyrönjoen korkeudella)** laskemisessa on huomattava, että keinokosken pohja on terävää louhittua kiveä, joten kaatua siihen ei saa. Kalustona on syytä käyttää polyeteenikajakkeja.

Noin 3 kilometriä ennen Malkakoskea Kitinojan sillan läheisyydessä on Kitinojan kyläyhdistyksen laitur.

5. Kyrönjoen alajuoksu - kiinnostavia koskia - vaihtelevia rantamaisemia - lähellä merta rikas linnusto

Malkakosken tekokosken päättyy Kyrönjoen tulvistaan tunnettu pitkä suvantojakso. Malkakoski itsessään on mielenkiintoinen **I-II (III) luokan** melontapaikka, joka **sopii myös koksikurssin pitämiseen**. Tekokosken on syytä suhtautua ajatuksella. Suomessa on vähän koskimeluoja, joilla on kokemusta tekokoskista. Tekokoskiin tottumattomalle Malkakoski on yllättävä – tulvalla koski on vaativampi kuin miltä se näyttää. Koski koostuu kaikkiaan viidestä keinotekoisesta kynnyksestä, jotka rytmittävät kosken. Ensimmäinen kynnyks on koko yläpuolisen joen pintaa säännöstelevä pato (Koskisaaren takana tämä kynnyks jatkuu toisena patona ja huipputulvalla sinnekin muodostunee koski, mutta normaalisti koski on vain saaren itäpuolella) Koskisaaren itäpuoleisen uoman padossa on virtaussuunnassa sen oikeassa reunassa betonista rakennettu säännöstelykynnyks. Korkealla vedellä tämä on kokonaan veden alla. Vain muutaman koskikajakin mitan päässä tästä ensimmäisestä kynnyksestä on toinen kivistä tehty kynnyks, jonka vasemmassa reunassa on aukko. Päävirtaus kulkee siitä. Jälleen vain muutaman koskikajakin mitan päässä on kolmas kynnyks, jossa on aukko molemmissa päissä. Koskisaaren puoleinen vasemman reunan aukko muodostaa kosken kovimman stopparimontun korkealla vedellä. Sen pohja on sileää luonnonkalliota. Kolmannen kynnyksen oikeassa reunassa on v –aallokon muodostava selvä aukko. Neljännessä kynnyksessä ei ole edellisiin verrattavia selkeitä aukkoja, vaan tulvalla vesi virtaa siitä yli koko leveydeltä. Kynnyksen vasen reuna on enemmän stoppari tyyppinen (poikittaissurffaus paikka) ja oikea reuna aallokkoa. Viimeinen viides kynnyks on hieman kauempana ja korkealla vedellä siihen muodostuu pitkittäissurffausaalloja. Tulvan laskettua Malkakoski on selkeä ja helpohko laskettava koskiluokka korkeintaan II. Tulvalla ja vielä korkealla vedellä sen yläosa on kuitenkin melko vaativa jopa III luokan melontakohde. Tämä pitää paikkansa erityisesti, jos ei ole kyse varsinaisista nykyajan kajakeilla rodeomelontaa harrastavista koskimelojista. Kosken vaativimman piirteen muodostavat sen kolme ensimmäistä kynnystä. Perinteisellä koskikajakilla melojan on kierrettävä tiukasti hevosenkengän muotoista

reittiä kakkoskynnys. Eli koskeen sisään tullaan oikeasta reunasta. Sitten heti ensimmäisen kynnyksen takaa tiukka vasen ja kakkoskynnyksen vasemman reunan aukkoon ja sen oikeasta reunasta tiukka oikea (tämä on vaativin kohta ettei putoa tämän virtauksen alapuolella olevaan kolmoskynnyksen vasemman reunan stopparimonttuun. Kolmoskynnyksen oikeassa reunassa on jo selvä kieli eivätkä nelos- ja viitoskynnys enää vaadi melojalta kovin paljon. Erityisesti alkutilanne on yllättävä, koska tekokosken virranrajat ovat luonnon vesiin tottuneelle luonnottoman teräviä ja voimakkaita suhteessa kosken kokoon. *(Malkakosken ympäristö on vielä keskeneräinen, mutta sinne on tulossa mm. uimaranta ja laituri. Hyvä kalastuspaikka!)*

Malkakoskelta Hanhikosken sillalle on noin 7 kilometriä pirteästikin virtaavaa suvantoa ja nivaa. Se näkyy **peruskartan lehdellä 231104**. Tämä jokiosuus on jo jonkin verran vaihtelevampaa kuin edellinen, sillä joessa on **joitakin nivaisempia** kohtia, jotka parantavat vauhtia ja piristävät menoa. Ne ovat ilmeisesti joen perkauksen yhteydessä vuosikymmeniä sitten räjäytettyjä entisiä koskia, jotka edelleen näkyvät peruskartassa koskiksi nimettyinä. Ehkäpä suurin mielenkiinnon aihe ajattelevalle melojalle löytyy siitä ihmetyksestä, että ihminen ensin perkaa joen ja räjäyttää kosket ja sitten rakentaa tekokosken räjäytettyjen tilalle - ja tätä kaikkea me tyypillisesti nimitämme kehitykseksi!

Noin kilometri Malkakoskelta eteenpäin melotaan **Rajamäenkoski** niminen **vähäinen niva**. Nivan voi ennakoida joen vasemmalla rannalla olevasta pienestä niemekkeestä. Tämän jälkeen joki virtaa **vajaat kolme kilometriä laiskana suvantona**. Ison voimalinjan jälkeen melotaan Korvenvuolteelle joen laajaan mutkaan. Virtaussuunta kääntyy luoteesta lounaaseen. Vuolteen alueella on **vähäinen pohjapatokin**, joka on otettava huomioon **vähällä vedellä**. Vielä **reilut 2 km melontaa** ja saavutaan **Hanhikosken sillalle**.

Seuraava noin 12 km melontaosuus Hanhikosken sillalta Ylistaron keskustaan Kirkonkosken suvantoon Ylistaron koulukeskuksen kohdalle kuuluu jo olennaisena osana Ylistaron koskitaipaleeseen. Koskien rannat ovat tällä jaksolla monin paikoin idyllisen kallioisia. Jokiosuus näkyy **peruskartan lehdillä 231104 ja 231101**.

Hanhikosken nivasta sillalta alaspäin joki on vielä **vajaat 3 km suvantoista**, mutta virtaus on jo selvästi havaittavissa. Rantamaisemat muuttuvat mielenkiintoisemmiksi. Joessa on suuria kivikoita. **Pari kilometriä Hanhikosken sillalta** eteenpäin menoa piristää **vähäinen Härkäkosken niva**. Tästä **reilun parin kilometrin** melonnan jälkeen saavutaan **Pläkkyrinlahdelle ja sen jälkeiseen Uhrikoskeen**. Tulvan laskettua Uhrikosken etelärannan

kalliot ja metsäsaareke muodostavat idyllisen taukopaikan. Uhrikoski on **mukava I luokan** lähes luonnontilainen koski. Uhrikoskesta **noin kilometri eteenpäin on Vietinkoski I**.

Joki jatkuu **nivaisena** ja mutkaisena **reilun kilometrin** ennen kuin saavutaan Kylänpään maantiesillalle ja sen **alapuolella olevalle Kylänpäänkoskelle**. Koskessa on huomattavat 1930-luvun kevättulvan viemän betonipadon rauniot. Aluksi lähempänä kosken pohjoisrantaan on kaksi lähestulkoon luonnontilaista reittivaihtoehtoa. Kokonaisuutena koski on vähällä vedellä teknistä puikkelehtimista edellyttävä kivikko. Korkeammalla vedellä puikkelehtimisen tarve helpottuu, mutta koski saa paljon voimakkaamman luonteen. **Koskiluokka on I vähällä vedellä** ja mahdollisesti **II tulvalla**. Rannoilla on viehättäviä yksityiskohtia. Pudotuskorkeutta Kylänpään koskessa ja sen yläpuoleisissa pikku koskissa on yhteensä 1 km matkalla 3,5 m. *(Kalastuspaikka. Kylänpään kosken alapuolella, oikealla rannalla on Kylänpään kyläyhdistyksen laiturit ja grillikatot)*

Seuraavana **kilometrin suvannon** jälkeen melotaan **Kyyränkoski I**, jossa pudotuskorkeutta on 300 m matkalla 2 m. *(Kalastuspaikka. Kyyränkoskella on laavu ja Kyyränkosken ja Peltokosken välissä on toinen laavu, molemmat vasemmalla rannalla. Oikealla rannalla suoraan toista, suvannossa olevaa laavaa vastapäätä, on Pouttulan kyläyhdistyksen laiturit)*

Vajaan 2 kilometrin suvannon jälkeen on edessä **Peltokoski**. Kosken niskalla on **jyrkkä betonipato**, jonka korkeus on 1,5 m. Koskessa oleva saari jakaa padon kahteen osaan. Joen pohjoisrannalla (oikealla rannalla) on käytöstä poistetun voimalan raunioita. Pohjoisuoman padon voi taitava meloja sopivalla koskikajakilla sopivalla vedellä laskea padon saarenpuoleisen pään luonnonkallioita hyväksi käyttämällä. Padossa on useita suljettuja luokkuja. Tulvalla syvän **voimakkaan stopparin vaara on ilmeinen. Maaohitus on helpointa saaren kautta**. Padon **alapuolella on lyhyt I luokan koski**. Pudotuskorkeutta on 200 m matkalla 2 m.

Puolen kilometrin melonnan jälkeen saavutaan **Ylistaron Kirkonkoskelle**. **Kirkonkoski I-II (II+)** on melontaurheilun kannalta varmasti yksi koko Kyrönjoen mielenkiintoisimmista koskista. Luonnontilaisessa koskessa on pudotuskorkeutta yhteensä 300 m matkalla 3 m. **Koski on luokaltaan vähällä vedellä I**, mutta vähänkin koskimelontaan sopimattomalla kalustolla kivikkoisessa koskessa puikkelehtiminen vaatii melojalta huomattavasti enemmän kuin tyypillisissä I luokan kosken edellyttämiä taitoja. Kivikoiden peittyessä **korkeammalla vedellä luokka nousee kakkoseen, jotkut yksittäiset kohdat saattavat olla vaativampiakin**. Kosken voimaa kuvannee se, että siinä on tulvalla saatu virran rajasta squirt jakakilla mysterious move nimellä tunnettuja upotusliikkeitä. Kokonaisuutena koskea voi pitää hyvänä koskimelonnan

harjoittelupaikkana, joka tulvalla tarjoaa erityyppistä aallokkoa koskitemppuiluun ja vähällä vedellä vaatii teknistä puikkelehtimista. Kosken alasuvannon etelärannalla on Ylistaron koulukeskus. Vähällä vedellä koski on niin kivikkoinen, että siitä on turha antaa vähän meloneelle reittiohjetta - kokeneempi valitsee reittinsä itsenäisesti. **Tulvalla ei Kirkonkoskeen kannata mennä kuin melojan, joka itsenäisesti pystyy arvioimaan kosken vaativuuden ja valitsemaan siitä itselleen sopivan reitin.** *(Kirkonkosken yläpuolella vasemmalla rannalla on hyvä rantautumispaikka. Kriikun Mylly on historiallinen nähtävyys ja myllyllä toimii myös kahvila ja Kyrönjoen myllyistä kertova näyttely. Koski on hyvä kalastuspaikka. Kalastuslupia saa Kriikun Myllyltä)*

Parin kilometrin suvannon jälkeen saavutaan **Köykänkoscalle**. Meloessa ohi vilahtavat rannat ovat kauniita. Koski on lyhyt. Etelänpuoleinen pääuoma on melontakelpoinen, laskusuunnassa **keskellä ja oikealla reunalla on kieli**. Oikean laskureitin löytämiseksi voi kosken niskalla olevan jyrkän jakson vähemmällä vedellä käydä melomalla kurkistamassa, **tulvalla reitti on parasta tarkastaa maalta**. Etelärannalla (oikealla rannalla) on vanha mylly. Myllyn läpi virtaa "nielu", joten myllyn yläpuolella on rantauduttava ajoissa ja kaatuminen on hengenvaarallista. *(Kalastuspaikka) Koski on luokaltaan I-II*. Sopivalla tulvakorkeudella aallot voivat kasvaa huomattavan korkeiksi. Pudotuskorkeutta koskessa on yhteensä 30 m matkalla 1,4 m. Parhaimmillaan koski tarjoaa rodeomelonnassa mahdollisuuden vaakaliikkeisiin ja jopa kärrynpyöriin.

Seuraavaksi edessä on kymmenen kilometrin mittainen suvantotaival ennen kuin saavutaan **Perttilänkoscalle**. Pari kilometriä ennen koskea grillin kohdalla on hyvä taukopaikkalaituri. Joen rannat ovat miellyttäviä melojan silmään ja luontaisia rantautumispaikkoja on useita. Pieneltä Perttilänkoscaltta on merelle 48,4 km. Pudotuskorkeutta 100 m matkalla **I luokan** koskessa on yhteensä 0,7 m. *(Perttilänkoscalla on oikealla rannalla koskilaavu ja tulentekopaikka)*

Edessä on **jälleen reilut 2 km** virtaavaa suvantomelontaa saarisessa joessa, ennen kuin saavutaan **Reinilänkoscalle**. Palonkylänsaaren kohdalla vasemmassa jokihaarassa on pieni nivakin. Joitakin osuuden saarista voi käyttää taukopaikkoina. Viimeinen huomattava saari ennen Reinilänkoskea on **Pukkilansaari, huvipaikka**, jonne on lännen puolelta lauttayhteys. *(Ennen Pukkilansaarta vasemmalla rannalla laituri)*

Isokyrön keskustan **Reinilänkoscalle** saavutaan, kun **edessä näkyy silta**. Koskelta on merelle 46,4 km. **Koski alkaa sillan yläpuolelta**, mutta sen **vaikeampi alaosa (matala pato) on heti sillan jälkeen**. Padossa on useita ilmeisesti aina kiinni olevia luukkuja, joiden kohdalla padon korkeus on n. 0,5 m. Padon alla on **kanootin mittainen stopparisuvanto**. Siihen muodostuu

syvä stoppari, mutta ainakin matalalla vedellä se on voimaton. **Pohjoisenpuoleinen luukku** (oikean puoli) on helpoin ja turvallisin laskea. Sopivalla korkealla vedellä voi laskea kaikista luukuista. Patorakenteissa on **törröttäviä betonirautoja**, jotka vesi salakavalasti peittää, joten **kaatuminen on vaarallista**. Pudotuskorkeutta patoon liittyvissä koskissa on yhteensä 400 m matkalla 1,4 m. **Kosken luokka on I-II.**

Edessä on reilut **2 km suvantomelontaa** ennen kuin saavutaan **Hypäjänkoskelle**. Aluksi silmään sattuu komea vanha **Isokyrön kivikirkko** joen etelärannalla (vasen ranta). Kirkon **vieressä on museo**. Matkan **puolivälin jälkeen** ohitetaan **Lammassaari**, jonka molemmilla puolilla on **piristävä niva**.

Hypäjänkoskelta on merelle 43,8 km. Kosken pohjoisrannalla (oikea rannalla) on vanhan voimalaitoksen rauniot, etelärannalla (vasemmalla rannalla) on myllyn rauniot. Kosken niskalla on **saari** ja sen **molemmilla puolilla on pato**. Pienellä vedellä saaren pohjoispuolen (oikean puolen) pato voidaan ylittää kantamalla. Pohjoispuolisessa (oikean puolen) padossa ei ole aukkoa. Sopivalla vesimäärällä padon ylitys laskemalla lienee mahdollista myös tältä puolelta. Tulvan laskettua vain eteläpuolen (vasemman puolen) padon yli voi laskea. Sen alla on terävää kiveä. Patojen korkeus on vajaa metri. Oikea laskureitti **eteläpuolen (oikean puolen) padossa toinen luukku saaresta laskettuna**. Padon alapuoleinen **koski on vähällä vedellä kivinen ja tekninen laskettava**. Pudotuskorkeutta koskessa on 200 m matkalla yhteensä 2,9 m, **koskiluokka on I-II.** *(Hypäjänkoskella on joen vammalla rannalla koskilaavu ja tulentekopaikka. Kalastuspaikka. Hypäjänkosken jälkeen Tuuralassa oikealla rannalla Tuuralan kyläyhdistyksen laitur, grillikatos ja kioski)*

Kolmen kilometrin suvantomelonnin jälkeen saavutaan **Ritaalansuon koskille** *(Kalastusalue)* **(Myllykoski, Hevonkoski)**, joilta on merelle 40 km. Aluksi on edessä **saarinen Hevonkoski** *(Hevonkoskella on joen vasemmalla puolella koskilaavu ja tulentekopaikka)* ja sitten **saarisen vajaan 2 km suvanto-osuuden jälkeen Myllykoski.** *(Myllykoskella on ennen siltaa Kivisaassa koskilaavu ja tulentekopaikka)* Pudotuskorkeutta tässä jaksossa on yhteensä vain 1,5 m. Tulvan laskettua kosket ovat teknisiä töppäileitä, jotka edellyttävät oikeaa reitin valintaa kosken niskalla. Taitava meloja voi käydä kurkistamassa reitin kosken niskalta, mutta helpompaa ajolinjojen suunnittelu on maalta käsin. **Koskien luokka on I-I+) vedenkorkeudesta riippuen.** Korkealla vedellä kosket lähes häviävät. Myllykosken jälkeen on edessä vielä **4 km suvantotaival** ennen kuin saavutaan **Tervajoen taajaman sillalle.**

Vuoden 2003 maastonselvitystyö päättyi tähän, joen loppuosan kuvaukseen (vuodelta 1990) on kuitenkin aikaisempien omien melontakokemusten perusteella

tehty joitakin muutoksia

Jokiosuus Tervajoelta merelle (n. 36 km) näkyy peruskartan lehdillä 133305, 133302 ja 133303. Tämä jokiosuus on lähinnä Vaasaa ja on kaupunkilaisille helposti saavutettava päiväretken, jopa iltamelonnan kohde osittain tai kokonaan kunkin halujen ja kunnan mukaan. **Vettä tällä osuudella olevissa koskipaikoissa riittää kaikkein parhaiten koko Kyrönjoessa,** koska koskissa on joen kokoon nähden suhteellisen kapeita laskureittejä. Jokiosuus on luonnoltaan viehättävää. Vesilinnusto on runsasta, kahlaajia, sorsia ym. **Joella voi meloja kohdata samanaikaisesti piisameja, kurkia, teeriä, suokukkoja ja monia muita lintulajeja.** Keväällä tuomien kukinnan aikaan joella on paikoitellen huumaaavan hyvä tuoksu. Joen rannat ovat suhteellisen siistejä ja muodostavat ehyitä kulttuurimaisemakokonaisuuksia. Pirstäviä rakentamiseen liittyviä yksityiskohtia ovat muutamat riippu- ja kivisillat, jotka luovat oman tunnelmansa.

Osuus alkaa Hiirikosken padolta Tervajoella.

Hiirikoskelta on matkaa merelle 36 km. Kosken niskalla on **reilut 1,5 m korkea jyrkkä betonipato, etelärannalla on voimalaitoskanava.** Pato on parempi **ohittaa maitse pohjoisrantaa (oikeaa rantaa). Pohjoisrannan läheltä voi taitava meloja myös hypätä sen yli sopivalla lyhyellä koskikajakilla.** Padossa on **keskellä neulapatoalue,** joka on ilmeisesti aina kiinni. Padon alusta on siisti. Padon alapuoleinen koski on vähällä vedellä kivikkoista ja kalustoa on osan matkaa vedettävä kivikoissa. Kosken vaikeusluokka **patoa lukuunottamatta on I.** Pudotuskorkeutta on yhteensä 300 m matkalla on 4,1 m. *(Kalastuspaikka)*

Suvantomelontaosuus n. 4 km Perkiönkoskelle on rauhallista kulttuurimaisemaa. Vähällä vedellä joen virtaus on varsin heikko.

Perkiönkoskelta (padolta) on merelle 31,8 km. Lyhyt koski muodostuu Perkiönsaaren molemmilla puolilla olevista **loivista maapadoista.** Idänpuoleisen (oikean puolen) uoman vanha maapato on enemmän raunioitunut ja siinä on useita uomia. **Keskellä on kaksiportainen pääväylä.** Alimmaisen portaan korkeus on noin metri. Pohja on terävää kiveä, suvannossa alimmaisen portaan alla **n. 5 m portaasta on iso kivi oikealla. Pato on matalalla vedellä lujitemuovikalustoa sääliville hankalasti laskettava.** Suhteellisen matalallakin vedellä kuitenkin alimmaisen portaan oikeassa reunassa aivan portaan yläosassa olevan **ison pintakiven vieressä on juuri kajakin levyinen suoni, josta voi luiskahtaa alas juurikaan kolistelematta.** Padon **koskiluokka** on vedenkorkeudesta riippuen **I -II.** Länsipuolen (vasemman) uoman maapato on eheämpi **eikä sitä voi laskea vähällä vedellä ollenkaan.** Pudotuskorkeutta yhteensä 20 m matkalla 1 m. Patojen välissä oleva Perkiönsaari on luonnollinen taukopaikka.

Koski on sen luonteinen, että se on syytä tarkastaa saaresta käsin ennen laskemista, niin säästyy kaluston kolhuilta. Saaresta on lasinsirpaleita. *(Kalastuspaikka)*

Heti Perkkiönkosken jälkeen alkaa **Vähäkyrön** keskusta-alue. Vaikka kirkonkylä on levittäytynyt n. 3 km matkalle joen molemmille rannoille, niin joelta sitä ei paljonkaan huomaa. Huomattavista rakennuksista **kirkko erottuu joelta selvästi.** *(Ennen Isosaarta joen vasemmalla rannalla laituri, ruokailupaikka ja uimarannan pukukoppi. Hyvä maamerkki, oikealla näkyy vesitorni.)* Keskustan alueelle voisi paikallisten olosuhteiden kannalta sopivaan paikkaan kunnostaa merkityn rantautumispaikan melojille. Pari kilometriä keskustaajaman ohittamisen jälkeen joessa on **Isosaari-** niminen n. kilometrin mittainen saari. **Oikeanpuoleinen (pohjoinen)** jokihaara on suurempi, mutta saareen tulee **matala tilustiesilta siltä puolelta.** Sillan aukot ovat niin matalia, ettei niistä voi meloa kuin matalan veden aikana. **Korkealla vedellä on siis käytettävä eteläisempää (vasenta) haaraa.** *(Saaren jälkeen vasemmalla rannalla laituri ennen kävelysiltaa.)* Ennen saapumista **Annalankoskelle** on joessa muutamia pikku saaria, joita voi hyvin käyttää taukopaikkoina. *(Merikaarron riippusillan jälkeen vasemmalla rannalla mattolaituri.)*

Merikaarronkoski (I. Annalankoski), *(Kalastuspaikka)* josta merelle on 20,8 km, **kannattaa laskea oikeaa (idänpuoleista) uomaa.** Siinä on selvä, mutta vähällä vedellä kivinen laskureitti. Kosken jyrkimmän osuuden laskeminen soveltuu vähällä vedellä parhaiten rikkoutumattomalle polyeteenikalustolle, koska siinä voi juuttua kivien väliin kiinni. **Koskiluokka on vesitilanteesta riippuen I-II Itärannalla on vanha mylly.** Pudotuskorkeutta koskessa on yhteensä 100 m matkalla 1,6 m. Heti Annalankosken alapuolella joen oikealla rannalla (itäpuolella) on kunnostettu uimapaikka, joka sellaisenaan sopii melojien taukopaikaksi.

Noin kilometrin melonnan jälkeen saavutaan Kolkinkoskelle (I. Pullinkoski) Koski on n. 100 m edessä näkyvän sillan yläpuolella. **Vesitilanteesta riippuen I-II luokan** koskessa on selvä, mutta kivinen laskureitti. Etelärannalla (vasemmalla rannalla) on mylly. Pudotuskorkeutta yhteensä 100 m matkalla on 1,4 m. Sopivalla vedellä kosken alaosassa olevan suuren kiven yläpuolen tyynyallot tarjoavat mielenkiintoisen harjoittelupaikan.

(Kalastuspaikka, laavu oikealla rannalla. Merikaarron Siltagrilliltä voi ostaa kalastuslupia.)

Tähän päättyy 2003 kartoitusosuus.

Noin 5 km suvanto-osuuden jälkeen saavutaan Kyrönjoen viimeiselle koskelle Voitbyforssille (Voitila), josta on merelle 14,6 km. Idänpuoleisessa pääuomassa on n.100 m mittainen

vesitilanteesta riippuen I-II luokan koski. Kosken pohja on terävää kiveä. Koskiuoman itäpuolella on vielä toimivan voimalan kanava ja turbiinilaitos. Koskijaksossa on pudotuskorkeutta yhteensä 400 m matkalla 2,4 m. Kosken alimmainen köngäs on ison veden aikana sopiva koskimelonnin harjoittelupaikka. Voitilassa voisi pitää vaikka koskimelonnin alkeiskurssin. Tämä on huomionarvoista, koska Voitilaan on matkaa Vaasasta vain n. 10 km.

Voitilasta on linnustoltaan ja luonnoltaan mielenkiintoinen vajaan 7 km melontaosuus valtatie no 8 sillalle. Se on luonnollinen Kyrönjoen melontaretken päätepiste, jos retkeä ei aio jatkaa meriretkenä, koska melonnin kannalta sinänsä mielenkiintoisella joen suisto-osuudella (n. 7 km) ei enää tule tietä rantaan. Voitilan jälkeisillä kivikkorannoilla, joista on selvästi jo tunnistettavissa vain muutama sata vuotta sitten täällä huuhtonut meri tai pari kolme kilometriä alavirtaan päin olevilla heinäsäkrillä on tilaisuus pitää retken viimeinen tauko. Nykyisellään sillan seudun paras rantautumispaikka on aivan sillan alla ainakin matalalla vedellä, koska muualla ranta on mutaisen pehmeää.

Liite Kansainvälinen koskiluokitus

Kosket jaetaan luokkiin I-VI ja X Suomen Kanoottiliitto ry:n vahvistaman koskiluokituksen mukaisesti.

Vedenkorkeuden vaihtelu voi muuttaa koskiluokitusta. Koskiluokituksen määrittelyn eri koskissa suorittaa Suomen Kanoottiliitto ry:n hyväksymä koskiluokittelija.

* Luokittelun mittatikkuna on taitava koskimelaja, joka pitäisi pystyä melomaan koskia ainakin luokkaan V saakka.

* Luokittelu on järjestysasteikon muuttuja eli se ilmoittaa vain luokkien järjestyksen helpoimmasta vaikeimpaan eikä sano mitään luokkavälien ”pituuksista”.

* Koskimelonnin oppimisen kannalta on kuitenkin niin, että siirtyminen koskiluokasta III luokan IV melojaksi vaatii paljon enemmän lisäharjoittelua kuin siirtyminen luokasta II luokkaan III. Eli tässä mielessä luokat ovat käyräviivaisesti vaikeutuvia. Tämä käyräviivaisuus on kuitenkin jokaisen melojan yksilölliseen oppimiseen liittyvä ominaisuus eikä koskien ominaisuus.

* Nykyisillä rodeo ja creek tyyppisillä pienillä kajakeilla on paljon helpompi meloa vaativassa

koskivedessä (IV-VI) kuin perinteisemmillä koskikajakeilla (esim Dancer, T-slalom) lujitemuovivaikakauden kajakeista tai jokiretkeilykajakeista (Taifun, Alz) puhumattakaan. Tästä on helposti seurauksena sellainen vinoutuma, että melottavien koskien ääriajan siirtyessä välinekehityksen vuoksi koko ajan vaikeampaan päin, myös helpomman pään kosket luokitellaan siten uudelleen, että jo I ja II luokan kosket ovat entistä vaikeampia III luokasta puhumattakaan. Tämä ilmiö johtaa helposti tilanteeseen, jossa ”90%” jokimelonnin harrastajista meloo I luokkaa helpommissa virtapaikoissa ja I luokan koskissa ja vaikea II on heille melontasuorituksen ääriajan. Tällainen koskiluokitus ei palvele melojien valtaosaa. Juuri he tarvitsevat reittiselostuksia, ohjeistuksia ja luokituksia eivät koskimelonnin ääriurheilijat.

Luokat lyhyesti:

* I erittäin helppo, helpot aallot selkeä ja leveä reitti, helpot pelastusjärjestelyt

* II helpohko, voi sisältää jo vaativampia aaltoja, vaatii koskimelonnin perusasioiden hallintaa, jotta meloja pysyy sinänsä selkeällä reitillä, helpohkot pelastusjärjestelyt

* III vaikea, tyypillinen tappajakoski, koska siinä vielä uskalletaan meloa, virran paine, korkeita vaikota aaltoja, stoppareita, könkäitä, kuitenkin suhteellisen selkeä reitti, reitin tarkastus maalta auttaa melojaa, pelastusjärjestelyt jo varsin vaativia pitkässä isovetisessä tämän luokan koskessa

Typillisesti jokiretkeilijän kannalta laskettavien ja maata pitkin ohitettavien koskien raja kulkee tässä

* IV erittäin vaikea, könkäitä, stoppreita, esteinä kiviä ja kallioita, reitin sivuilla vaarallisia ehdottomasti kierrettäviä kohtia, reitti kapea ja sen tajuaminen vaikeaa, vaikka koskeen olisi rannalla tutustuttu huolellisesti, virran paine haittaa melontaa olennaisesti

* V äärimmäisen vaikea, ongelmat samat kuin edellisessä luokassa, mutta vaativammat

* VI hengenvaarallinen, melontasuorituksen ääriajan. Aina voidaan kysyä mikä on idea laskea tämän luokan koskia